

**GARIS PANDUAN PENAWARAN
PROGRAM PASCASISWAZAH SECARA
TERBUKA DAN JARAK JAUH
*GUIDELINES OF OFFERING
POSTGRADUATE PROGRAM THROUGH
OPEN DISTANCE LEARNING***

MAJLIS DEKAN PENGAJIAN SISWAZAH UA

KANDUNGAN

BIL	PERKARA	M/S
1.0	PENGENALAN	1
2.0	DEFINISI	1
3.0	PROSES KELULUSAN MENAWARKAN PROGRAM	2
4.0	STRUKTUR KURIKULUM PROGRAM	4
5.0	KELAYAKAN PENSYARAH	6
6.0	PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB PENSYARAH DAN FAKULTI	7
7.0	PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB PELAJAR	7
8.0	URUSAN PENDAFTARAN PROGRAM DAN KURSUS	8
9.0	SYARAT GRADUAN	8
10.0	PERATURAN VISA DAN IMIGRESEN	9
11.0	CADANGAN PENGGUNAAN GARIS PANDUAN	10
12.0	RUJUKAN	10
13.0	AHLI TASK FORCE ODL	11

**GARIS PANDUAN PENAWARAN PROGRAM PASCASISWAZAH SECARA
TERBUKA DAN JARAK JAUH
MAJLIS DEKAN PENGAJIAN SISWAZAH (MDPS)**

1.0 PENGENALAN

Garis panduan ini diwujudkan bagi menyelaraskan pelaksanaan program pascasiswazah secara terbuka dan jarak jauh dalam kalangan universiti di Malaysia. Ianya merangkumi maklumat yang dirujuk daripada tiga sumber utama dokumen berkaitan pembelajaran terbuka dan jarak jauh (Open and Distance Learning, ODL) di Malaysia iaitu:

- i. Kod Amalan Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh MQA (2013)
- ii. Dasar e-Pembelajaran Negara 2.0 (DePAN)
- iii. e-Learning Guidelines for Malaysian HEIs (2014)

2.0 DEFINISI

Berikut merupakan takrifan istilah yang berkaitan dengan program pascasiswazah secara ODL yang digunakan dalam garis panduan ini:

Jadual 1: Takrifan Istilah Program Pascasiswazah secara ODL

PERKATAAN/ISTILAH	TAKRIFAN
Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh (<i>Open and Distance Learning</i>)	Merujuk kepada peruntukan peluang pembelajaran yang fleksibel dari segi akses dan pelbagai mod pemerolehan pengetahuan .

Fleksibel	Pilihan yang tersedia bagi mendapatkan pendidikan di mana sahaja, bila-bila masa dan dengan apa cara sekalipun.
Akses	Peluang yang diadakan untuk semua bagi membebaskan mereka dari kekangan masa dan tempat .
Pelbagai Mod	Penggunaan pelbagai sistem penyampaian dan sumber pembelajaran .
Bersemuka	Interaksi fizikal yang sebenar atau lain-lain komunikasi melalui media teknologi yang memaparkan pelajar dan tutor / fasilitator / pengajar dalam masa nyata untuk membolehkan respons secara langsung.
Bersemuka Konvensional	Interaksi fizikal yang sebenar secara berhadapan di antara pelajar dan tutor / fasilitator / pengajar.
Bersemuka Elektronik	Interaksi secara maya melalui media elektronik yang memaparkan pelajar dan tutor / fasilitator / jurulatih berkomunikasi dalam masa nyata (secara langsung pada masa itu).
e-Pembelajaran	Penggunaan teknologi maklumat dan komunikasi untuk memudah cara proses pembelajaran dan pengajaran .

Rujukan: Kod Amalan Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh MQA (2013) dan Dasar e-Pembelajaran Negara (DePAN) (2011)

3.0 PROSES KELULUSAN MENAWARKAN PROGRAM

- i. Program pengajian yang boleh ditawarkan dalam bentuk ODL ialah program pengajian bersemuka konvensional **sedia ada** yang telah mendapat akreditasi penuh daripada pihak Agensi Kelayakan Malaysia (MQA) atau badan profesional yang berkaitan.

- a. Bagi Universiti **tanpa status swa-akreditasi**, permohonan penawaran program secara ODL **mesti melalui proses kelulusan MQA** dan melalui proses akreditasi semula bagi tujuan kemas kini Daftar Kelayakan Malaysia (MQR) dengan mod ODL.
  - b. Bagi Universiti **berstatus swa-akreditasi**, permohonan penawaran program ODL **mesti melalui proses kelulusan Bahagian Kualiti universiti masing-masing** dan melalui proses akreditasi semula bagi tujuan kemas kini MQR dengan ODL dengan pemakluman kepada MQA.
  - c. Pihak Universiti mestilah menyediakan dokumen permohonan berdasarkan Kod Amalan Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh berdasarkan kesemua sembilan bidang Kod Amalan Akreditasi Program ODL (Code of Practice for Programme Accreditation, COP-ODL) yang menjadi asas kepada pemberi pendidikan tinggi (PPT) dan MQA untuk menjamin kualiti program ODL.
- ii. Penawaran **program baharu** dalam bentuk ODL mestilah melalui proses kelulusan seperti program konvensional dengan melalui proses kelulusan JPT, KPT dan akreditasi sementara dan penuh oleh pihak MQA atau badan profesional yang berkaitan.
    - a. Penyediaan kertas kerja program baharu berdasarkan proses permohonan program baharu (termasuk Mesyuarat Saringan Awal, MSA) ke Jawatankuasa Pendidikan Tinggi (JKPT) serta penyediaan dokumen COP-ODL yang menjadi garis panduan kepada PPT dan MQA untuk menjamin kualiti program ODL untuk akreditasi sementara.
    - b. Seterusnya proses akreditasi penuh perlu dikemukakan oleh universiti ke pihak MQA.

4.0 STRUKTUR KURIKULUM PROGRAM

i. Syarat Kemasukan:

- a. Pelajar mestilah memenuhi syarat kelayakan masuk bagi program perdana di universiti masing-masing.
- b. Pelajar perlu memenuhi syarat Bahasa Inggeris seperti yang ditetapkan bagi program pascasiswazah sebelum pendaftaran program dijalankan.
- c. Pelajar perlu mempunyai atribut dan kompetensi sebagai pelajar jarak jauh dan kemampuan belajar secara sendiri yang diperakukan oleh fakulti menerusi pengisian borang profil kelayakan pelajar untuk memasuki program ODL mengikut universiti masing-masing.

ii. Bidang Pengajian:

- a. Program pengajian yang dilaksanakan dalam bentuk ODL mestilah merupakan bidang pengajian yang telah dapat dibuktikan boleh dilaksanakan menerusi ODL.
- b. PPT perlu memastikan kelestarian penawaran program secara ODL dengan melihat perkembangan, permintaan dan keperluan semasa bagi bidang pengajian tertentu.

iii. Kaedah Pelaksanaan:

- a. Jumlah minimum kredit program adalah berdasarkan kelulusan program di Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) yang merujuk kepada keperluan Kerangka Kelayakan Malaysia.
- b. Tempoh minimum untuk program pengajian Sarjana Kerja Kursus ialah empat (4) semester iaitu dua (2) tahun manakala Doktor Falsafah ialah lapan (8) semester iaitu empat (4) tahun.
- c. Tempoh maksimum pengajian adalah merujuk kepada tempoh maksimum pengajian program secara mod bersemuka konvensional yang ditentukan oleh universiti masing-masing.

- d. Kalendar akademik ODL seharusnya fleksibel dan sesuai dengan keperluan pelajar.
- e. Penawaran program adalah bergantung kepada ketetapan universiti sama ada mengikut semester atau tempoh fleksibel lain yang dirasakan sesuai dengan kelulusan Senat Universiti.
- f. ODL mestilah dilaksanakan secara bersemuka menerusi satu sistem atas talian rasmi yang disediakan oleh universiti yang menawarkan pengajian.
- g. Jika bersesuaian dengan bidang, program secara ODL boleh dilaksanakan secara 100% atas talian tanpa perlu kehadiran pelajar di universiti pelajar berdaftar.
- h. Setiap kursus mestilah mempunyai komponen minimum 25% (30 jam daripada 120 jam pembelajaran pelajar bagi kursus 3 kredit) secara bersemuka atas talian secara *synchronous* dengan masa nyata.
- i. Sistem ODL yang diadakan oleh universiti mestilah membolehkan sesi bersemuka secara elektronik dilaksanakan dalam kalangan pelajar secara *synchronous* dalam masa nyata.
- j. Pelajar boleh memohon perpindahan kredit bergred bagi kursus lain yang telah lulus dan diikuti sama ada secara Massive Open Online Course (MOOC), atas talian atau konvensional dengan syarat ianya sama aras dengan program pengajian yang diikuti.
- k. Perpindahan kredit yang dibenarkan hanyalah secara horizontal bagi program pascasiswazah.
- l. Perpindahan kredit secara MOOC mestilah merujuk kepada Garis Panduan Pindah Kredit MOOC.
- m. Kelulusan perpindahan kredit adalah mengikut peraturan akademik universiti masing-masing.

iv. Kaedah Pentaksiran:

- a. Kaedah Pentaksiran bagi program ODL mestilah fleksibel dan memfokuskan kepada pentaksiran alternatif seperti pentaksiran berdasarkan prestasi (*performance-based assessment*), pentaksiran autentik (*authentic assessment*), pentaksiran ketersendirian (*personalised learning*), dan pentaksiran berasaskan portfolio. Walau bagaimanapun, pelaksanaan haruslah selaras dengan keperluan yang dinyatakan dalam Standard: Ijazah Sarjana dan Kedokteran serta standard bidang berkaitan yang ditetapkan oleh MQA.
- b. Penjajaran konstruktif perlu dipastikan oleh fakulti agar diambil kira oleh kaedah pentaksiran yang digunakan dalam program ODL.
- c. Peperiksaan yang berbentuk lisan seperti pembentangan Projek Sarjana, Proposal Penyelidikan atau viva, boleh dilaksanakan secara bersemuka sama ada menerusi bersemuka secara konvensional atau menerusi medium komunikasi elektronik tertakluk kepada kesesuaian bidang dan peraturan universiti masing-masing.
- d. Semua proses dan syarat lulus peperiksaan perlu dipenuhi seperti yang tercatat dalam peraturan akademik universiti.

5.0 KELAYAKAN PENSYARAH

- i. Bagi program Sarjana, pensyarah mestilah yang berkelayakan sama atau lebih tinggi daripada aras program pengajian sepertimana yang ditetapkan oleh dasar/program standard MQA. Pensyarah bagi program Sarjana mestilah sekurang-kurangnya berkelayakan ijazah Sarjana dan berjawatan Pensyarah Kanan.
- ii. Bagi program PhD, pensyarah mestilah yang berkelayakan sama aras dengan aras program pengajian. Pensyarah bagi program Doktor Falsafah mestilah sekurang-kurangnya berkelayakan ijazah Doktor Falsafah.

- iii. Pensyarah yang terlibat dalam program ODL mestilah kompeten daripada aspek pedagogi dan teknologi pengajaran dan pembelajaran (P&P) dan telah melalui kursus khas pengendalian pengajaran dan pembelajaran secara ODL.

6.0 PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB PENSYARAH DAN FAKULTI

- i. Pensyarah perlu menyatakan dengan jelas mutu dan kualiti kerja bertulis yang diharapkan dari pelajar menerusi ODL.
- ii. Pensyarah perlu memastikan mereka berkemahiran dalam mengendalikan kuliah bersemuka menerusi media elektronik.
- iii. Fakulti bertanggungjawab untuk menyemak ketepatan dokumen kelayakan akademik pelajar bagi tujuan kemasukan dan pendaftaran pengajian.
- iv. Fakulti perlu memastikan pelajar mengemukakan bukti adanya kemudahan media komunikasi elektronik di negara pelajar berada.
- v. Fakulti perlu memastikan terdapatnya kemudahan komunikasi seperti internet, komputer dan perpustakaan di negara pelajar berada.
- vi. Fakulti perlu memastikan pelajar mendaftar kursus setiap semester mengikut kalendar akademik pengajian.
- vii. Fakulti perlu memastikan kemajuan pengajian pelajar di akhir setiap semester dilihat oleh Jawatankuasa Akademik Fakulti.

7.0 PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB PELAJAR

- i. Pelajar bertanggungjawab mendaftar kursus secara atas talian menerusi sistem yang disediakan oleh fakulti mengikut jangka masa yang telah ditetapkan.
- ii. Pelajar perlu mengikuti kursus-kursus berkenaan mengikut jangka masa yang telah ditetapkan oleh universiti.

- iii. Pelajar perlu menghadiri kuliah yang telah ditetapkan berdasarkan jadual pelaksanaan kursus.
- iv. Pelajar perlu hadir sekurang-kurangnya 80% daripada jumlah sesi bersemuka menerusi medium telekomunikasi rasmi yang telah ditetapkan oleh universiti.
- v. Pelajar tidak perlu hadir secara fizikal di universiti sepanjang pengajian kecuali ia tertulis di dalam struktur program pengajian.
- vi. Pelajar bertanggungjawab memastikan semua tugas dan aktiviti pentaksiran yang diikuti adalah hasil kerja mereka sendiri dan bukannya hasil kerja pelajar lain.

8.0 URUSAN PENDAFTARAN PROGRAM DAN KURSUS

- i. Pendaftaran program pelajar dilaksanakan secara atas talian menerusi sistem akademik pelajar yang telah ditetapkan oleh universiti.
- ii. Universiti boleh meminta pelajar hadir sendiri di universiti bagi tujuan pendaftaran program pengajian dan tujuan penyemakan pengesahan dokumen kelulusan akademik untuk pendaftaran.
- iii. Pendaftaran kursus juga dilaksanakan secara atas talian menerusi sistem akademik pelajar yang telah ditetapkan oleh universiti.
- iv. Pelajar tertakluk kepada semua peraturan universiti dan Akta Universiti dan Kolej Universiti (AUKU) sepanjang tempoh pengajian.

9.0 SYARAT GRADUAN

- i. Pelajar perlu memenuhi semua syarat bergraduat universiti, iaitu lulus dengan jayanya semua kursus dalam program

pengajian dan syarat-syarat lain yang dinyatakan dalam kurikulum pengajian.

- ii. Pelajar telah menjelaskan segala bayaran yang telah ditetapkan.
- iii. Syarat-syarat tambahan penganugerahan juga adalah tertakluk kepada Peraturan Akademik universiti masing-masing.

10.0 PERATURAN VISA DAN IMIGRESEN

- i. Tiada keperluan pas pelajar bagi pelajar antarabangsa program pengajian ODL yang tidak memerlukan kehadiran fizikal pelajar di universiti pelajar berdaftar.
- ii. Bagi program pengajian ODL yang memerlukan kehadiran pelajar secara fizikal di universiti mereka berdaftar, permohonan Pas Pelajar adalah wajib berdasarkan Peraturan 13, Peraturan Imigresen 1963.
  - a. Penukaran Pas Sosial yang sedia ada (*Tourist Visa*) untuk Visa Pelajar tidak dibenarkan.
  - b. Sebagai pelajar antarabangsa yang belajar di Malaysia, pelajar akan diberikan pas pelajar dan visa untuk satu tahun (atau sebahagian daripada setahun), bergantung kepada negara yang mengeluarkan pasport.
  - c. Mulai 1 April 2015, permohonan baharu untuk Pra-Ketibaan Visa (VAL) permohonan Visa diuruskan oleh Perkhidmatan Pendidikan Malaysia Global (Education Malaysia Global Services, EMGS) [<http://educationmalaysia.gov.my/>] sebelum dikemukakan kepada Jabatan Imigresen Malaysia.
  - d. Pelajar antarabangsa digalakkan untuk memohon visa dua (2) bulan sebelum pendaftaran. Kelulusan visa akan mengambil masa antara enam (6) hingga lapan (8) minggu. Pasport mestilah mempunyai tempoh sahlaku 15 bulan semasa permohonan dibuat.

- e. Prosedur serta langkah untuk permohonan Visa boleh didapati dari url: <http://admission.utm.my/visa-and-immigration-regulation/>.
- iii. Universiti tidak bertanggungjawab terhadap kemalangan yang menimpa pelajar semasa mengikuti pengajian secara ODL di negara masing-masing selain yang tertakhluk kepada insuran pelajar.
- iv. Pelajar digalakkan mendapat perlindungan insurans peribadi.
- v. Sebarang perubahan maklumat terkini tertakluk kepada Jabatan Imigresen Malaysia dan EMGS.

11.0 CADANGAN PENGGUNAAN GARIS PANDUAN

Dicadangkan garis panduan ini digunapakai oleh universiti awam dan swasta di Malaysia bagi penawaran program pascasiswazah dalam bentuk ODL. Sebarang maklumat tambahan berkaitan penawaran program ODL yang diperlukan adalah merujuk kepada peraturan akademik universiti masing-masing.

Garis panduan ini berkuatkuasa bagi pelaksanaan program pascasiswazah secara ODL yang akan ditawarkan pada sesi 2018/2019 dan seterusnya. Bagi program yang telah dijalankan sebelum ini, penyesuaian pelaksanaannya perlu dibuat oleh universiti masing-masing agar selari dengan garis panduan ini.

12.0 RUJUKAN

- 1) Kod Amalan Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh (COP-ODL) (2013). Agensi Kelayakan Malaysia (MQA).
- 2) Kod Amalan Akreditasi Program (*Code of Practice for Programme Accreditation*, COPPA) (2010). Agensi Kelayakan Malaysia (MQA).
- 3) Dasar e-Pembelajaran Negara 2.0 (DePAN). Jabatan Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia.
- 4) Garis Panduan Pindah Kredit Massive Open Online Courses (MOOC) (2016). Agensi Kelayakan Malaysia (MQA).

- 5) e-Learning Guidelines for Malaysian HEIs (2014). Jabatan Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia.
- 6) Getting a Visa to Study in Malaysia. <http://educationmalaysia.gov.my/>
- 7) Prosedur Permohonan Pas Pelajar. <http://www.imi.gov.my/index.php/ms/>
- 8) Peraturan Akademik bagi Universiti masing-masing.

13.0 AHLI TASK FORCE ODL

Berikut merupakan senarai ahli *task force* bagi penawaran program pascasiswazah secara ODL:

Jadual 2: Ahli Task Force Program Pascasiswazah secara ODL

Bil.	Nama	Jawatan
1.	Prof. Dr. Zaidatun Tasir	Pengerusi MDPS 2018/2019 Dekan Sekolah Pengajian Siswazah, UTM
2.	En. Jamalulail Abu Bakar	Pengarah Bahagian Education Malaysia, KPT
3.	En. Mohamad Dzafir Mustafa	Pengarah Bahagian Dasar dan Penyelidikan, MQA
4.	Pn. Mazlinawati Mohamed	Pengarah Bahagian Standard, MQA
5.	Prof. Dr. Robiah Yunus	Dekan Sekolah Pengajian Siswazah, UPM
6.	Prof. Dr. Rozhan Mohammed Idrus	Dekan Pusat Pengajian Siswazah, USIM
7.	Prof. Dr. Zulkifilie Ibrahim	Dekan Pusat Pengajian Siswazah, UTeM
8.	Prof. Dr. Razli Che Razak	Dekan Pusat Pengajian Siswazah, UMK
9.	Prof. Sr. Dr. Hj. Abdul Hadi Hj. Nawawi	Dekan Institut Pengajian Siswazah, UiTM
10.	Prof. Madya Dr. Ramlee Ismail	Dekan Institut Pengajian Siswazah, UPSI
11.	Prof. Madya Ir. Dr. Rosdiazli Ibrahim	Dekan Pusat Pengajian Siswazah, UTP

12.	Prof. Madya Dr. Astuty Amrin	Setiausaha MDPS II 2018/2019 Timb. Dekan Sekolah Pengajian Siswazah, UTM
13.	Prof. Madya Dr. Chan Chee Ming	Timb. Dekan Pusat Pengajian Siswazah, UTHM
14.	Pn. Anis Syahira Zulkifli	Pegawai Penyelidik Sekolah Pengajian Siswazah, UTM